

Sisällysluettelo

Hyvät koulupiiriläiset	11
KATSAUS VILAKKALAN KOULUPIIRIN HISTORIAAN	
Vilakkalan asutus on vanhaa	12
Kylien nimien alkuperästä	13
Maisema ja tiet	14
Kylä eli luontaistaloudessa	14
Vilkasta seuratoimintaa	16
Vilakkala sotien tantereena	17
Muistot säilyvät	17
VILAKKALA, KAARNAJOKI JA VOLOSSULA TALO TALOLTA	
Keltaslahessa isännöi kuusi talollista	31
Tienoikaisut Vilakkalassa 1930-luvulla	32
Heinälammen kuivatus toi lisää peltoa	35
MUISTIKUVIA KYLÄN ELÄMÄSTÄ, ELINKEINOISTA JA IHMISISTÄ	
Elämää 1930-luvun Vilakkalassa	46
Elämää Heikkilän Koivulassa	
1800-luvun lopulta lähtien	50
Muistijalkia Koverojalta	52
Tuhkimo-tytön lähtö Kanadaan	53
Muistikuvia Kaarnajoen kunnailta	55
Nokipillillä naama mustaksi	55
Huutajat pantiin merkille	56
Marjankeruusta kertyi ”perhanamentit”	56
Kun kana auton alle jäi	56
Koululla sattui ja tapahtui	56
Muistikuvia Paukkulan kylältä	57
KYLÄSSÄ OLI MONEN ALAN TAITAJIA	
Koveraojan mylly siirtyi vesivoimasta lokomobiiliin	59
Eränkäynti antoi lisätuloja metsämiehille	61

Kalastusta kotitarpeiksi	61
Metsänvartija huolehti valtionmetsästä	61
Majatalolla kyytivelvollisuus	61
Yksityistä ja osuuskauppaa	63
Koneosuuskunta	65
Liikenne	66
Käynti Kiviniemen markkinoilla	67
Runonlaulajia löytyi Vilakkalastakin	69
Kaskunkertojia ja muita persoonia	70
Tietäjä-Ämmiltä kysyttiin neuvot	70
Kummitukset, noidat ja pirut	71
Persoonia Ämmäläntien perukoilta	72
Tilausjunalla Helsingistä Pietariin	72
Laskuopin kilpa opettajan kanssa	72
Ase numero 1	73
Muurahaismunien kerääjiä ja muita taitajia	74
Miu sivutseiko yrität ajjaa...	75
Ensimmäiset joulumuistoni	76
Poikien leikkejä	76
Matkoja	78
Häitä juhlittiin	79
Nuoruudessa paljon työtä – ja iloa	82

KANSAKOULU JA

HARRASTUKSET SIVISTIVÄT	85
Kansakoulun pöytäkirjojen kertomaa	88
Hevosia pihassa 11 kappaletta	94
Urheilumuistoja koulumaailmasta	96
Mäenlaskusta iso arpi	96
Perinnöksi rikas hengellinen historia	100
Radio korvasi kirkossakäyntiä	100
Vilakkalassa toimi viisi pyhäkoulua	100
Pappi kastoi kotona	102
Kotiseuroissa vietettiin hartaita hetkiä	102
Hengelliset laulut kajahtivat koululla	103
Seurakuntakoulu kutsui nuoria	103
Välähdyksiä Vilakkalan ja Kaarnajoen marttojen toiminnasta	104
Tupaillat kutsuivat koteihin	104
Kurssitoimintaa	105
Pingottimen salaperäinen katoaminen	105
Ruoanlaitto- ja säilöntäkurssit	106
Loukutustalkoot ja teurastuskurssi	106

Kilpailutoimintaa	107
Martat äitienpäiväjuhlien emäntinä	107
Marttojen toimintaa jatkosodan aikana	110
Marttakerhojen puheenjohtajat	110
Nuorisoseura viritti vilkasta toimintaa	112
”Ylös nuorten parvi sankka”	113
Työväentalo nousi	
rahavaikeuksista huolimatta	114
Hurja iltamavierailu	116
Hiihto oli urheilun ykköslaji	119
Sarven suksijat	120
Nallin veljesten suksi luisti	122
Yleisurheilun kentät kutsuivat	123
Vilakkalan pelimanneista	124

VILAKKALA SOTIEN

TANTEREENA	128
Lakkoilusta sisällissotaan	129
Vapaussodan aikaan kova nälkävuosi	129
Maanpuolustustahto oli korkealla	130
Lotan muistoja	131
Linnoitustyöt toivat sotilaat kylään	133
Miesten työ vaatii miesten hovit	134
Talvisota alkoi	134
Kun koti täytyi jättää	134
Joulunajan ankarat taistelut	135
Talvisota ja evakkotie	136
Lippo ja Poju – hyvät evakkokuormien vetäjät	138
Varsan ihme	138
Sota pakotti evakkotaipaleelle	139
Isä haavoittuu	140
Puutetta oli, mutta sopu säilyi	141
Tykki mukaan Järisevän linnakkeesta	142
Yksi hevonen, kolme miestä ja kuusi ämpäriä	145
Jatkosodan aikaa kotikylällä	146
Kotiin Kuuppolaan	147
Vilakkalan koulun viimeiset opettajat	148
Sumussa voi yllättyä maallakin	150
Desantin kohtaaminen metsätiellä	150
Pölkkypäät elokuvissa	151
Poikien harrastuksia jatkosodan aikaan	152
Kellon matka korsuun ja takaisin kotiin	156

Sotasaalishevonen Piku	156
Toinen evakkoreissu	158
Hiljainen kylä	160
Uusi alku, vanhat vaatteet	161

MUISTOT SÄILYVÄT	162
Vilakkalan koulupiiriläiset 1965	162
Veteraaniveljeys jatkui	164
Ievaloisten sukuseura	168
Tunne itsesi	170
Vilakkala-laulu	172
Rampkat	174

KOTISEUTUMATKAT	
KUTSUVAT	177
Vilakkalan maisemat tänään	177

LÄHDELUETTELO	193
---------------	-----

Ryhmäkuva vuodelta 1917, vanha postikortti, joka oli lähetty Pekka Kuupon perheelle.

Vilakkalassa elettiin maataloudesta. Vilho Kuuppo kyntämässä kotikonnuilla.

Hyvät koulupiiriläiset

”Elon mainingit korkeina käyvät, niiden kuohuissa kulkee mun tie”

Karjalan heimon, sakkolalaisten ja Vilakkalan koulupiiriläisten elämän murros alkoi syksyllä 1939. Tuttu ja turvallinen elinympäristö muuttui sotatantereeksi. Turvalliset yhteisöt kylä, kunta ja seurakunta hajosivat. Vilakkalan koulupiiriläiset hajaantuivat uusille asuinsijoille laajalle alueelle; Vilppulan Kolhosta Alastarolle. Yhteydenpito on ollut siksi hyvin vaikeaa.

Kyläkirjojen alkuunpanija oli Sakkola-Säätiö. Vilakkalan koulupiirin kyläkirjan tarkoitus on koota muistitietoja rajan taakse jääneestä kotikylästä. Paljon on muistelijoita jo poistunut joukostamme. Kiitettävästi ovat kuitenkin maan eri puolilla asuvat kyläläiset lähettäneet muistitietojansa. Kirja ei pyri kuvaamaan, kuinka vilakkalaiset nyt elävät, vaan miten he elivät Vilakkalassa 1930-luvulla.

Haluan lausua parhaat kiitokset niille, jotka ovat lähettäneet materiaalia kirjaa varten. Erikoisesti kiitän sitä työryhmää, joka oli materiaalia kokoamassa. Suurimman työn kirjan koostamisessa on tehnyt toimittaja Marjo Ristilä-Toikka. Hänelle suuri kiitos!

Toivon, että tämä kirja kertoo tuleville polville tuon ajan elämästä Vilakkalassa. Tämä kirja on kunnianosoitus kuohuista selvinneille. Tämä kirja on myös henkistä perintöä jälkeemme tuleville.

”Jos vain juuremme kestää, niin ei mikään voi estää nousua valoon ja aurinkoon.”

Teuvo Viskari

Lukijalle

Vilakkalan kyläkirjaan alettiin vuonna 2004 koota aineistoa. Löytyi tietoa ja tarinoita, valokuvia ja karttoja sekä ääninauhoja, joiden pohjalta tämä Vilakkalan koulupiirin elämästä kertova kirja on koostettu. Paljon asiaa on varmasti jäänyt tämän kyläkirjan ulkopuolelle, mutta toivottavasti kirja antaa edelleen intoa muistella ja nuoremmalle polvelle halua tallettaa esivanhempiensa ja omien sukujuuriensa elämänmakuista historiaa.

Kiitän Vilakkala-kirjan työryhmää luottamuksesta, että olen saanut olla tätä teosta toimittamassa, ja Sakkola-Säätiötä, joka toimi kirjan kustantajana.

Marjo Ristilä-Toikka